

**LEADERSHIP BETWEEN STRATEGIC LEADERSHIP AND POWER
MANAGEMENT
LEADERSHIPUL ÎNTRE CONDUCERE STRATEGICĂ ȘI
MANAGEMENT AL PUTERII**

CULIPEI Laura-Catalina

ORCID: 0000-0002-6156-6951

doctorandă, Școala doctorală a Academiei de Studii Economice din Moldova
catalinaculipei@yahoo.com

ABSTRACT. *The concept of political management is a newer element to classical management as a sub-branch. Its emergence derived from the consequences of the increasingly insistent administration and management of political processes related to the world's successful leaders in organizational behavior and management. The particularities of leaders oriented towards political management become a concern of society as members of a larger community whose interests are managed by public figures through the delegation of responsibilities. This study represents a vision of the political leader phenomenon from the perspective of the constructive elements of the managerial form, from the context of the existing types of political leaders, from the needs of association in these personalities, from the context of the dangers that they can create in their activity. The knowledge of the particularities, but also the major interest given by the scientific community in studying the behaviors of political leaders, can serve to educate and inform society about their emergence, role and influence in the development of government and state administration, at the same time to avoid dangers in the case of existing dangers from the leaders .*

KEYWORDS: *political management, political leader, strategic leadership, management capacity, power.*

JEL CLASSIFICATION: *M50, M59*

INTRODUCERE

Managementul politic se referă la aplicarea principiilor și practicilor de management în domeniul politic pentru a atinge obiectivele politice și pentru a gestiona resursele politice. Acesta implică gestionarea și administrarea proceselor politice pentru a obține succesul politic și a câștiga sprijinul publicului. Autorii au identificat și fundamentat concepte de management politic pe care se bazează teoria conducerii. Unul dintre conceptele de bază este *comunicarea politică*. O comunicare eficientă este esențială pentru a obține sprijinul publicului și pentru a câștiga alegeri. Comunicarea politică implică strategii și tactici pentru a transmite mesaje politice prin diferite canale de comunicare.

Elementul legat de activitatea managerială a liderului politic este *strategia de campanie electorală*. Managementul politic implică dezvoltarea de strategii de campanie electorală care să mobilizeze votanții și să convingă publicul cu privire la candidații și programele lor politice. *Managementul crizei politice* ar fi un alt concept legat de managementul politic care se gestionează în timpul crizelor politice. Astfel este esențial să se gestioneze situațiile dificile și să se comunice eficient pentru a minimiza daunele. Analiza politicii publice - managementul politic implică analiza și evaluarea politicilor publice existente și propunerea de soluții pentru problemele politice actuale.

Gestionarea organizațiilor politice – reprezintă un concept al managementului clasic prin care se administrează o organizație. Așa dar, managementul politic implică administrarea organizațiilor politice și a resurselor lor, precum și a personalului și a altor activități specifice organizării politice. Un concept mai nou pentru societatea română îl constituie lobbuingul. *Lobbying* - este un proces de influențare a proceselor politice prin intermediul grupurilor de interese, pentru a promova interesele lor și a câștiga sprijinul decidenților politici.[11]

METODE DE REALIZARE

La realizarea articolului au fost utilizate metode clasice de cercetare printre care analiza documentară, sinteză, comentariul, deducția. Pentru a obține mai multe informații privind subiectul cercetat au fost studiate surse scrise și online precum manuale, cărți, articole științifice în domeniu. Sintetizând informațiile existente la adresa leadershipului politic s-a ajuns la crearea unei înțelegeri mai complete și mai profunde a subiectului studiat. Prin integrarea informațiilor existente s-a reușit generarea unor figuri și tabele pentru o prezentare mai reprezentativă a rezultatelor interpretate. Tot parcursul articolului este însoțit de comentarii pentru o argumentare mai clară a particularităților leadershipului în managementul politic. Prin deducție a implicat extragerea unor concluzii relevante parcursului logic al conținutului prezentat.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În viziunea noastră aceste concepte de management politic sunt esențiale pentru a obține succesul în domeniul politic și pentru a atinge obiectivele politice.

În societatea modernă, există o varietate de forme de leadership politic, fiecare cu propriile lor avantaje și dezavantaje.[7]

Leadership democratic - Acesta este un tip de leadership în care liderii sunt aleși prin vot de către membrii societății. În cadrul acestui model, liderii sunt responsabili în fața societății și iau decizii în funcție de nevoile și cerințele acesteia.

Leadership autocratic - În acest model, liderul are puterea de a lua decizii și de a impune voința sa în societate. În general, acest tip de leadership este asociat cu regimurile dictatoriale și poate fi văzut ca fiind nefavorabil în societatea modernă.

Leadership transformațional - Acest tip de leadership implică crearea unei viziuni comune pentru societate și motivarea oamenilor să lucreze pentru atingerea acelei viziuni. Acest model se concentrează pe dezvoltarea oamenilor și pe crearea unui mediu în care aceștia pot excela.

Leadership tradițional - Acest tip de leadership implică respectarea tradițiilor și a valorilor istorice ale societății. Liderii tradiționali sunt adesea văzuți ca păstrători ai culturii și ai obiceiurilor societății.

Leadership carismatic - Acest tip de leadership implică capacitatea liderilor de a inspira și de a motiva oamenii prin carisma lor personală și prin puterea exemplului. Liderii carismatici au adesea o abilitate deosebită de a comunica și de a construi relații puternice cu oamenii.

Societatea încă de la primele înregistrări ale administrației publice a conștientizat că are nevoie de lideri politici. Există multe motive pentru care avem nevoie de lideri politici în societatea noastră.

Cel mai de bază motiv îl constituie guvernarea și administrarea statului.[5] Liderii politici sunt responsabili de conducerea țării și de administrarea statului.[10] Ei sunt responsabili pentru dezvoltarea și implementarea politicilor publice care afectează viața cetățenilor, inclusiv legile și reglementările, politica fiscală și bugetară, politica externă și multe altele. Un rol important liderii politici îl au în stabilirea priorităților și luarea deciziilor. Liderii politici sunt cei care trebuie să stabilească prioritățile naționale și să ia deciziile importante. [8] Ei trebuie să fie capabili să analizeze informațiile, să ia decizii înțelepte și să acționeze în interesul celor pe care îi reprezintă.

Un motiv important pentru care un lider are încrederea cetățenilor este modalitatea propusă pentru rezolvarea problemelor sociale. Toți își doresc ca liderii politici să fie responsabili pentru rezolvarea problemelor sociale, cum ar fi sărăcia, educația, sistemul de sănătate, justiția socială, discriminarea și multe altele. Din acest motiv le sunt delegate și atribuțiile precum de reprezentare a intereselor cetățenilor. În democrație liderii politici sunt aleși pentru a reprezenta interesele

cetățenilor și pentru a le aduce vocea în procesul de luare a deciziilor. Ei trebuie să fie sensibili la nevoile și preocupările celor pe care îi reprezintă și să acționeze în consecință.

Un alt motiv important al unui lider politic este responsabilitatea pentru asigurarea stabilității și securității naționale. Aceasta include gestionarea relațiilor cu alte țări, luarea măsurilor de securitate internă și asigurarea protecției naționale în fața amenințărilor externe.

Societatea are nevoie de inspirație din partea liderului și de mobilizare. Adevărații lideri politici pot fi modele și surse de inspirație pentru oameni. Ei pot mobiliza cetățenii pentru a se implica în problemele publice și pentru a contribui la dezvoltarea societății.

Iată câteva exemple de personalități de leadership politic remarcabil, care au dat inspirație și mobilizare fiind din diferite țări și perioade istorice.

.Tabelul 1. Top 10 lideri politici la nivel mondial

Nr.	Numele liderului politic	Rolul în managementul politic ocupat
1.	Nelson Mandela	fostul președinte al Africii de Sud, activist anti-apartheid și luptător pentru drepturile civile
2.	Angela Merkel	cancelarul Germaniei și liderul Partidului Creștin-Democrat
3.	Barack Obama	fostul președinte al Statelor Unite și lider al Partidului Democrat
4.	Mahatma Gandhi	liderul mișcării pentru independența Indiei și activist pentru drepturile civile și sociale
5.	Winston Churchill	fostul prim-ministru al Marii Britanii și lider al Partidului Conservator
6.	Indira Gandhi	fostul prim-ministru al Indiei și lider al Congresului Național Indian
7.	Martin Luther King Jr.	lider al mișcării pentru drepturile civile din Statele Unite și activist nonviolent
8.	Margaret Thatcher	fostul prim-ministru al Marii Britanii și lider al Partidului Conservator
9.	Vladimir Putin	președintele Rusiei și lider al Partidului Rusia Unită
10.	Xi Jinping	președintele Chinei și secretar general al Partidului Comunist Chinez

Recunoașterea personalității de leadership politic poate fi o chestiune subiectivă și depinde de criteriile și valorile personale ale fiecărei persoane care încearcă să o recunoască. Cu toate acestea, există anumite trăsături comune care sunt adesea asociate cu liderii politici eficienți și respectați. Vorbim de o viziune și scop clar pentru ce doresc să realizeze. Un lider politic ar trebui să aibă o viziune clară asupra direcției în care își dorește să ducă țara sau regiunea pe care o reprezintă. Acesta ar trebui să fie capabil să comunice această viziune în mod clar și să inspire alții să o urmeze.

Încrederea și integritatea sunt alte valori actuale ale liderilor politici contemporani. Liderii politici ar trebui să fie sinceri și să acționeze cu integritate, astfel încât oamenii să aibă încredere în ei și să îi respecte.

Există și valori legate de competențe și abilitățile profesionale pe care le deține un lider. Dintre acestea enumerăm: - *Capacitatea de a comunica eficient* - *Capacitatea de a lua decizii dificile* - *Abilitatea de a asculta și a lua în considerare opinii diferite*. Toți liderii politici ar trebui să fie buni comunicatori și să fie capabili să transmită mesaje în mod eficient către publicul lor și către alți lideri politici. La fel ar trebui să fie deschiși la idei și la abilitatea de a asculta și de a lua în considerare punctele de vedere diferite ale altor persoane. Din rolul pe care îl au ar trebui să fie capabili să ia decizii dificile și să fie hotărâți în acțiunile lor, astfel încât să poată duce la îndeplinire obiectivele lor.[9]

Liderii politici ar trebui să fie capabili să *construiască relații puternice* cu alți lideri politici și cu cetățenii pe care îi reprezintă, astfel încât să poată lucra împreună pentru a atinge obiective comune.

Acestea sunt doar câteva trăsături pe care mulți consideră că un lider politic ar trebui să le aibă. În general, personalitatea de leadership politic este caracterizată de capacitatea de a inspira și de a conduce oamenii în direcția dorită și de a face alegeri bune pentru binele comun.

Totodată, din societatea pe care o trăim și din experiențele trăite putem afirma că liderii politici au nu doar părți pozitive, dar cu regret și părți negative. Da, există pericole din partea unui leadership politic, în special în cazul unui lider cu tendințe autoritare sau totalitare. Unele dintre aceste pericole includ elementele din figura 1.

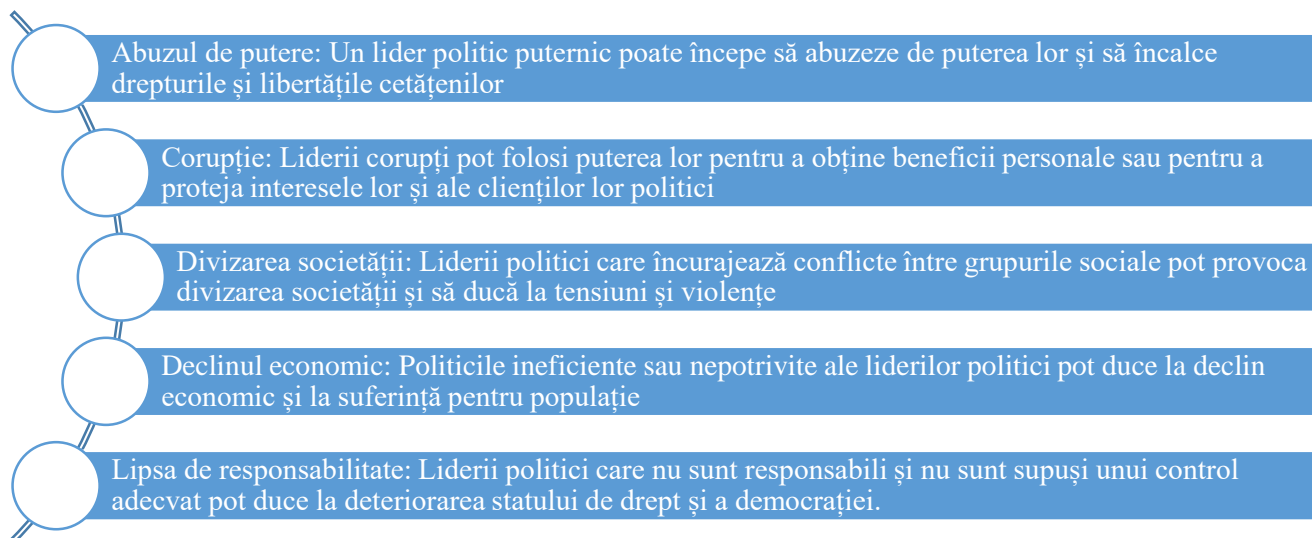

Figura 1. Pericole create de leadership în managementul politic

Este important să fim atenți la tendințele autoritare sau totalitare ale liderilor politici și să se ia măsuri pentru a evita sau contracara astfel de pericole. Există mai multe modalități prin care putem încerca să evităm pericolele unui leadership politic care poate fi dăunător pentru societate:

- Informarea: Este important să fim bine informați și să căutăm informații din surse multiple și credibile, pentru a ne face o imagine cât mai obiectivă asupra situației politice și asupra liderilor politici.
- Participarea la alegeri: Este important să ne exercităm dreptul de vot și să alegem liderii care reprezintă cel mai bine valorile și interesele noastre, precum și ale societății în general.
- Protestele pașnice: Atunci când simțim că liderii noștri politici acționează într-un mod nedrept sau periculos pentru societate, este important să ne exprimăm opiniile prin proteste pașnice, care să atragă atenția asupra problemei și să încurajeze liderii să ia măsuri adecvate.
- Educația și dezvoltarea competențelor civice: Este important să fim educați în privința valorilor civice, democrației și alegerilor libere, pentru a putea participa la procesul democratic cu o mai mare înțelegere și competență.
- Monitorizarea și implicarea în procesul politic: Este important să monitorizăm acțiunile liderilor noștri politici și să ne implicăm în procesul politic prin intermediul organizațiilor civice sau prin comunicarea cu reprezentanții noștri aleși.

În general, este important să fim atenți și implicați în viața politică a societății noastre, pentru a putea evita pericolele unui leadership politic care poate fi dăunător.

Conducerea strategică și managementul puterii sunt două concepte importante în comportamentul și managementul organizațional.

Conducerea strategică se referă la capacitatea liderilor de a alinia eficient scopurile, valorile și obiectivele unei organizații cu mediul extern. Aceasta implică dezvoltarea unei viziuni pentru organizație, stabilirea de scopuri și obiective și luarea de decizii strategice care vor ajuta organizația să-și atingă misiunea. Liderii strategici trebuie să fie capabili să gândească critic, să ia decizii bazate pe date și analize și să-și comunice efectiv viziunea echipei lor.

Managementul puterii, pe de altă parte, este capacitatea de a folosi puterea și influența în mod eficient pentru a atinge scopurile și obiectivele.[2] Puterea este capacitatea de a controla

resursele, de a lua decizii și de a influența pe alții. Gestionarea eficientă a puterii implică înțelegerea surselor de putere, construirea de relații și rețele și utilizarea puterii într-un mod etic și responsabil. De asemenea, implică gestionarea conflictelor, negocierea eficientă și construirea încrederii cu părțile interesate.

Atât conducerea strategică, [3]cât și managementul puterii sunt importante pentru un leadership eficient în organizații. Liderii strategici trebuie să fie capabili să folosească puterea și influența în mod eficient pentru a-și atinge obiectivele, în timp ce managerii de putere trebuie să înțeleagă contextul mai larg al organizației și să își folosească puterea într-o manieră strategică și etică. Combinând aceste două concepte, liderii pot naviga în mod eficient în medii organizaționale complexe, își pot atinge obiectivele și pot construi relații puternice cu părțile interesate.

Puterea în managementul politic se referă la capacitatea unui lider politic sau a unui grup politic de a influența și de a controla deciziile, politicile și acțiunile guvernamentale. Această putere poate fi obținută prin diverse mijloace, cum ar fi influența personală, abilitățile de negociere, controlul resurselor financiare, controlul mass-media și altele.[6]

În managementul politic, puterea poate fi împărțită între diferite instituții și persoane, cum ar fi președintele, parlamentul, guvernul, partidele politice și organizațiile civice. În multe țări, puterea politică este exercitată de mai mulți actori, într-un sistem de guvernare cunoscut sub numele de guvernare democratică.

În general, puterea politică este o forță influentă și complexă, care poate fi utilizată atât în beneficiul publicului, cât și în interesul personal al celor care o dețin. Astfel, este important să existe o responsabilitate și o transparență adecvată pentru a asigura că puterea politică este utilizată în mod responsabil și în beneficiul celor mai mulți oameni.[13]

Expertul în managementul politic este o persoană care are cunoștințe și abilități solide în managementul politic și în gestionarea proceselor politice. Acesta poate fi un specialist în domeniul politicii publice, al guvernării sau al relațiilor internaționale. Expertul în managementul politic poate fi implicat într-o varietate de activități, inclusiv planificarea și implementarea politicilor publice, elaborarea strategiilor electorale, dezvoltarea și implementarea de programe și proiecte politice, precum și furnizarea de consultanță și analiză politică. De asemenea, un expert în managementul politic poate fi angajat de partide politice, guverne, organizații non-guvernamentale, organizații internaționale sau companii care doresc să-și îmbunătățească relațiile cu guvernele și să abordeze probleme politice. În general, expertul în managementul politic este un profesionist care combină cunoștințele și abilitățile teoretice cu experiența practică în politica reală, pentru a dezvolta soluții eficiente pentru problemele și provocările politice.

Puterea expertului în managementul politic se referă la capacitatea unui expert într-un anumit domeniu de a influența procesele decizionale și de a forma opinia publică într-un context politic. Această putere se bazează pe expertiza și cunoștințele pe care expertul le are într-un anumit domeniu, precum și pe capacitatea sa de a comunica și de a convinge. În managementul politic, puterea expertului poate fi utilizată pentru a oferi soluții la probleme complexe și pentru a furniza informații relevante care să susțină deciziile politice. De asemenea, puterea expertului poate fi folosită pentru a-i ajuta pe liderii politici să construiască alianțe cu alte organizații sau grupuri de interese.

Cu toate acestea, este important să se recunoască că puterea expertului poate fi subiectivă și poate fi influențată de interesele și valorile personale ale expertului. De aceea, este important ca liderii politici să ia în considerare mai mulți experți și să analizeze diverse perspective și opinii pentru a lua decizii obiective și informate.

Dreptul la putere în managementul politic este un concept care se referă la dreptul indivizilor sau grupurilor de a prelua controlul asupra proceselor de luare a deciziilor politice și de a influența direcția politicilor publice. Aceasta poate include alegerea liderilor politici, participarea la alegeri, implicarea în procesul legislativ și/sau guvernamental, precum și alte forme de activism civic. În contextul managementului politic, dreptul la putere este adesea legat de conceptul de democrație și de importanța asigurării că toți cetățenii au vocea și puterea de a-și exprima opiniile și de a influența procesele politice. Într-un sistem democratic, dreptul la putere este considerat un element

cheie al guvernării și un mod de a asigura responsabilitatea și transparența procesului de luare a deciziilor politice. Cu toate acestea, dreptul la putere poate fi contestat în sisteme politice mai puțin democratice, în care grupuri sau indivizi cu putere economică sau politică mai mare pot domina procesul de luare a deciziilor și pot limita dreptul altora de a participa în mod egal în guvernare.

Puterea exemplului în managementul politic se referă la capacitatea liderilor politici de a inspira și influența comportamentele și acțiunile celor din jur prin propriile lor acțiuni și comportamente pozitive. Un lider care dă dovadă de un comportament etic și responsabil, care se implică activ în problemele comunității și care lucrează în mod transparent și deschis poate inspira și motiva membrii echipei sale și chiar și adversarii politici să acționeze într-un mod similar. În același timp, un lider care nu respectă aceste standarde morale poate avea un impact negativ asupra echipei sale și poate duce la o scădere a încrederii și respectului din partea celorlalți.

Puterea informației se referă la capacitatea de a colecta, stoca, analiza și utiliza informațiile într-un mod strategic pentru a obține un avantaj în cadrul procesului de luare a deciziilor. În managementul politic, puterea informațiilor poate fi foarte importantă, deoarece deciziile luate în acest domeniu pot avea un impact major asupra vieții oamenilor și a societății în ansamblu. În politică, informațiile pot fi folosite pentru a identifica problemele și preocupările cetățenilor, pentru a evalua opțiunile disponibile și a determina care decizie este cea mai potrivită. În plus, informațiile pot fi folosite pentru a influența opinia publică, pentru a face lobby și pentru a negocia cu alte grupuri de interese. În acest context, puterea informației în managementul politic poate fi văzută ca o sursă de avantaj competitiv. Politicienii și liderii politici care au acces la informații relevante și actualizate au oportunitatea de a lua decizii mai bune și de a obține rezultate mai bune. De asemenea, puterea informațiilor poate fi utilizată pentru a crește transparența și responsabilitatea în cadrul procesului de luare a deciziilor politice.

Puterea relațiilor în managementul politic se referă la abilitatea unui manager politic de a utiliza relațiile sale personale și influența sa pentru a obține sprijin, cooperare și rezultatele dorite de la alți actori politici și sociale. Acesta este un aspect critic al managementului politic, deoarece politica se bazează în mare măsură pe colaborare, negociere și compromis. Puterea relațiilor în managementul politic poate fi exercitată în mai multe moduri. De exemplu, un manager politic poate folosi relațiile sale pentru a obține sprijin pentru o anumită politică sau pentru a-și construi o coaliție de susținători. De asemenea, poate folosi relațiile sale pentru a influența procesul de luare a deciziilor și a obține compromisuri din partea altor actori politici. Deși puterea relațiilor poate fi o unealtă puternică în managementul politic, poate exista riscul ca aceasta să conducă la acuzații de nepotism sau favoritism. De aceea, este important ca managerii politici să fie atenți la modul în care își folosesc relațiile și să fie transparenți în privința acțiunilor lor.

Nevoia de putere în managementul politic este legată de dorința liderilor politici de a avea control și influență asupra deciziilor și acțiunilor care afectează societatea și guvernarea. Puterea în acest context poate fi definită ca capacitatea de a influența sau de a controla resursele, procesele și deciziile care afectează oamenii.

Există o serie de factori care contribuie la nevoia de putere în managementul politic, inclusiv:

Figura 2. Factorii formării liderului nevoie de putere

În cele din urmă, nevoia de putere în managementul politic poate fi motivată de o varietate de factori personali și de circumstanțe politice, și poate varia de la lider la lider. Este important să se recunoască că puterea poate fi folosită în mod pozitiv sau negativ, în funcție de modul în care este utilizată și de scopurile pe care le promovează.

Nevoia de putere poate genera influență și autoritate. Influența în managementul politic se referă la abilitatea de a influența deciziile și acțiunile politice ale unei organizații, guvern sau stat. Această influență poate veni dintr-o varietate de surse, cum ar fi grupurile de interese, lobbyiștii, liderii comunităților sau experții în domeniul politic. În managementul politic, influența poate fi un instrument puternic pentru a promova obiectivele politice și pentru a obține sprijin pentru deciziile luate. Aceasta poate fi folosită pentru a construi alianțe politice, pentru a obține sprijinul publicului și pentru a influența procesul de luare a deciziilor politice. În același timp, influența poate fi, de asemenea, utilizată în mod negativ pentru a submina procesul democratic, pentru a promova interese personale sau pentru a manipula sistemul politic în favoarea unor grupuri de interese.

Influența în managementul politic se referă la capacitatea unei persoane sau a unui grup de persoane de a afecta deciziile și acțiunile altor persoane din sfera politică. Această influență poate fi exercitată prin diferite mijloace, cum ar fi poziția oficială, carisma, cunoștințele și abilitățile personale, conexiunile politice sau financiare, capacitatea de a mobiliza oamenii și resursele, și altele.

În contextul managementului politic, influența poate fi exercitată în diverse moduri, de exemplu prin lobby, negocieri, persuasiune, presiune publică sau acțiuni de protest. De asemenea, influența poate fi pozitivă sau negativă, în funcție de rezultatele pe care le produce și de valorile și interesele pe care le reprezintă.

Autoritatea în managementul politic se referă la capacitatea unui lider sau a unei organizații de a influența și controla deciziile și acțiunile altor indivizi sau grupuri de indivizi într-un context politic. Autoritatea poate fi exercitată prin intermediul poziției sau titlului oficial al liderului, prin abilitatea sa de a comunica eficient și persuasiv, prin cunoștințele sale și expertiza într-un domeniu specific sau prin carisma și încrederea pe care le inspiră altor oameni. În general, autoritatea este importantă în managementul politic deoarece poate ajuta la obținerea consensului, la realizarea obiectivelor și la menținerea ordinii și stabilității în cadrul unei organizații sau într-un context mai larg, cum ar fi guvernarea unei țări. Totodată, autoritatea trebuie exercitată cu grijă și responsabilitate, pentru a evita abuzul de putere sau alienarea altor persoane sau grupuri.

Concluzii

În general, managementul politic se referă la procesul prin care se iau și se implementează decizii în sfera politică, iar influența joacă un rol important în acest proces, deoarece poate ajuta la obținerea susținerii pentru anumite decizii sau la blocarea deciziilor care sunt considerate nefavorabile.

Considerăm că puterea exemplului în managementul politic este un instrument important pentru a obține schimbări pozitive în comunitate, deoarece liderii politici au un impact semnificativ asupra comportamentului și atitudinii cetățenilor prin propriile lor exemple și acțiuni.

Faptul că în prezent puterea informației poate fi un instrument foarte puternic în managementul politic, acesta trebuie utilizat într-un mod responsabil și transparent pentru a asigura că deciziile luate reflectă interesele și nevoile cetățenilor. Influența în managementul politic, la fel poate fi un aspect important al procesului politic, iar înțelegerea și gestionarea ei poate fi esențială pentru a obține succes în politica publică.

Lidershipul politic a devenit un instrument foarte puternic al managementului politic contemporan, inevitabil ca procesele fiziologice din corpul uman. Important este că strategiile conducerii și managementul puterii să fie proportionate corec pentru formula de succes nu doar pentru un lider dar și în folosul societății.

Bibliografie

1. BASS Bernard. (1990), *Handbook of Leadership. Theory, Research and Managerial Applications*. New York, The Free Press,
2. BENNI W., NANUS B. (2000), *Liderii – strategii pentru preluarea conducerii*. București: Editura, Business Tech International Press.
3. BOȚAN I. (2008), *Managementul politic în Republica Moldova*. // Fin Consultant, Nr.5.
4. BUTNARU Veronica, COJOCARU Svetlana, TOFAN Tatiana, (2013), *Leadership-ul modern și impactul acesteia asupra buneii guvernări*, Management intercultural, Volumul XV, Nr. 3 (29), pag 55, https://seaopenresearch.eu/Journals/articles/MI_29_5.pdf
5. CULIPEI, Laura –Catalina.(2022), *Particularitățile liderului în managementul politic format de mass-media*, International Scientific Symposium "Economic and legal aspects of digitalization in the context of globalization", the 2nd edition, March 4-5 2022, Chisinau / USEM, pag 64-69
6. GOETHALS George R., SORENSON Georgia J. (2006), *The Quest for a General Theory of Leadership*., Northampton Massachusetts, Edward Elgar Publishing.
7. HINȚEA C., ȚICLĂU T., JENEI G. (2010), *Management și leadership în sectorul public. O analiză comparativă a conceptelor*. În: Revista Transilvană de Științe Administrative, nr. 2 (26).
8. MOȘ Ariana-Lavinia, PĂDUREAN Ana. (2012), *Leadership-ul în administrația publică din România comparativ cu leadership-ul administrației publice din alte țări*. În: Management Intercultural. Volumul XIV, nr. 2 (26).
9. POPOVIC, Angela, POPOVIC, Corneliu.(1993) *Leadership-ul administrativ – o nouă paradigmă a administrației publice*, pag 16 <http://aap.gov.md/files/publicatii/revista/articole/93/ro/Popovici.pdf>
10. SARGU Lilia, OANTA Stefan.(2017), *Russia's lobby in the european Union*, În Revistă teoretico-științifică Economie și sociologie, No. 4 / 2017, Chișinău, pag 106-113
11. SOLOMON, Constantin. (2010), *Managementul politic în republica moldova:aspecte teoretico-practice*, MOLDOSCOPIE, nr.4 (LI), pag 155. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Managementul%20politic%20in%20RM.pdf